

POJĘCIE HARMONIZACJI USTAWODAWSTWA

Artykuł poświęcony jest wyjaśnieniu problemów teoretycznych w próbie pogodzenia przepisów ustawodawstwa krajowego z prawem UE ze względu na powszechne stosowanie pojęć „przybliżenie”, „zbliżenie” i „harmonizacja przepisów aktów prawnych” w aktach prawnych, umów dwustronnych, jak również użycie tych terminów przez organizacje międzynarodowe.

Zostały poddane analizie problemy pojawiające się na drodze dostosowania ustawodawstwa Ukrainy do systemu prawnego Unii Europejskiej. Udowodniony został fakt, iż gdy mówimy o doprowadzeniu ustawodawstwa Ukrainy do zgodności z ustawodawstwem Unijnym, używanie pojęcia „przybliżenie” jest jak najbardziej odpowiednie. W artykule zbadane zostały różnorodne podejścia do wyjaśnienia istoty harmonizacji oraz podano autorską klasyfikację harmonizacji ze względu na czy ma ona charakter przybliżenia jednostronnego, czy też przybliżenie obustronne.

Słowa kluczowe: Unia Europejska, przybliżenie, zbliżenie, harmonizacja, ustawodawstwo, system prawny.

THE CONCEPT OF LAW APPROXIMATION

The article is devoted to the clarification of theoretical issues of alignment and conformity of national legislation with the EU legislation due to the wide use of terms convergence and approximation of the law in legislation, by international organizations and in bilateral agreements.

On the way of approaching the legal system of Ukraine to the EU legal system some problems are analyzed. Particular attention was proved that in the context of the legislation of Ukraine in the EU legislation is justified application approach. The article analyzes different approaches to clarification the nature of approximation and

W. HOMONAJ

*doktor nauk prawnych, docent
katedry prawa konstytucyjnego oraz
prawoznawstwa porównawczego
Wydziału Prawa
Narodowego Uniwersytetu
w m. Użhorod*

the author's classification of approximation depending on whether it is one-sided approximation or mutual process of convergence is given.

Key words: European Union, approximation, legislation, convergence, law, legal system.

ПОНЯТТЯ АПРОКСИМАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА

Стаття присвячена з'ясуванню теоретичних проблем по приведенню у відповідність національного законодавства із законодавством ЄС у зв'язку з широким застосуванням термінів зближення, наближення та апроксимація законодавства в правових актах, міжнародними організаціями і в двосторонніх угодах.

Проаналізовані окремі проблеми на шляху наближення правової системи України до правової системи Європейського Союзу. Доведено, що в контексті приведення законодавства України у відповідність до законодавства ЄС виправданим є застосування терміну наближення. В статті проаналізовано різні підходи до з'ясування суті апроксимації та дано авторську класифікацію апроксимації в залежності від того чи носить вона односторонній процес наближення або ж обопільний процес зближення.

Ключові слова: Європейський Союз, зближення, наближення, апроксимація, законодавство, правова система.

Дослідники державно-правових систем звертають увагу на їх велику кількість, на їх різновиди та те, що «в різних правових системах є більше відмінного, ніж спільного» [1, с.227].

В той же час, сучасні національні правові системи розвиваються і функціонують в умовах тісної взаємодії та взаємовпливу, зазнаючи різного роду змін, що проявляються як у запозиченні (прямим чи непрямим чином) моделей регулювання, так і у взаємоузгодженні окремих норм або навіть сегментів права (інститутів і галузей). Як наслідок відбувається поступова зміна національних правових систем відповідно до обраного політичного курсу, проголошених цілей та завдань. Ці процеси відбуваються з використанням як механізмів міжнародно-правового регулювання, так і поза ними — суто в межах національних систем права, а також через поєднання цих двох способів у різних комбінаціях [2, с.368].

Сучасний етап розвитку Європи характеризується зближенням її національних правових систем, створенням досконалого юридичного механізму їх взаємодії, ефективних способів правової інтеграції [3, с.146].

Проголошення стратегічної мети України - вступ в Європейський Союз визначає зобов'язання держав по приведенню у відповідність національного законодавства із законодавством ЄС.

Актуальність теми дослідження підтверджується ступенем нерозкритості теми – дослідження особливостей зближення, наближення законодавств, апроксимації носять фрагментарний характер.

На шляху наближення правової системи України до правової системи Європейського Союзу існує ряд проблем як суто практичного, так і теоретичного характеру. Останні мають фундаментальний характер і потребують першочергового вирішення. До проблем загальнотеоретичного характеру слід віднести невизначеність понять «наближення», «зближення», «апроксимація», навколо них точиться багато дискусій як серед вітчизняних, так і серед зарубіжних вчених.

Протягом останнього періоду широке застосування отримали терміни «наближення», «зближення», «пристосування», «апроксимація», «гармонізація» й «адаптація». Вони використовуються практично в однакових ситуаціях при тому, що відсутні офіційні їх дефініції і кожен із термінів має свою специфіку.

На думку вчених, фактично всі ці терміни пов'язані з правом ЄС та характеризують певний ступінь взаємовпливу національного і права ЄС. Не погоджуємося із точкою зору, що всі зазначені поняття стосуються насамперед держав, які вже є членами ЄС та формують як своє національне право, так і право ЄС і відповідно, розрізняти їх здебільшого має сенс лише в праві ЄС.

Практика діяльності європейських інтеграційних організацій та реалізації права ЄС свідчить, що, незважаючи на застосування різних термінів як у праві ЄС, так і в угодах Співтовариства з третіми країнами, йдеться, по суті, про один і той самий процес приведення національного законодавства у відповідність до приписів права європейського інтеграційного об'єднання [4, с.127].

Терміни зближення, наближення та апроксимація законодавств знайшли широке застосування в правових актах, як в міжнародних організаціях, так і в двосторонніх угодах. Однак, їх визначення не дається ні в одному з правових актів [5, с.212].

Питання правильності застосування термінів “наближення”, “зближення” та «апроксимації» залишається актуальним по-сьогоднішній день. Тому завданням

дослідження буде саме з'ясування суті зазначених понять та виявлення їх особливостей.

Словник української мови визначає слово “наближатися, наближуватися” як рух одного об'єкта в напрямку до іншого: “1. переміщатися на ближчу віддаль до кого-, чого-небудь” [6, с.17].

Про наближення існуючого і майбутнього законодавства України до законодавства ЄС йдеться в ст. 51 УПС, яка виступає правовою основою для здійснення такого наближення, проте, на жаль, як вже зазначалося, не містить визначення цього поняття. Розуміння наближення законодавства України до законодавства ЄС як процесу сприйняття та відтворення в українському праві тих положень законодавства ЄС, які є необхідними для зміцнення економічних зв'язків в сферах, передбачених УПС, слідує зі змісту ч. 1 ст. 51 УПС.

Виходячи зі змісту положення ч. 1 ст. 51 УПС, вчені роблять висновок про те, що в даному випадку під наближенням законодавства України до законодавства ЄС можна вважати процес поступового приведення законодавства України у відповідність до законодавства ЄС з метою зміцнення економічних зв'язків та реалізації цілей УПС.

Друга частина ст. 51 УПС подає перелік галузей, що підлягають наближенню, зокрема, приблизна адекватність законів матиме місце в таких галузях як закон про митницю, про компанії, закон про банківську справу, бухгалтерський облік компаній і податки, інтелектуальна власність, охорона праці, фінансові послуги, правила конкуренції, державні закупки, охорона здоров'я та життя людей, тварин і рослин, навколишнє середовище, захист прав споживачів, непряме оподаткування, технічні правила і стандарти, закони та інструкції стосовно ядерної енергії, транспорт” [7].

Щодо ступеня наближення українського законодавства до законодавства ЄС, то п. 7 ст. 3 Концепції адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, передбачає, що “для забезпечення приблизної адекватності законодавства України і законодавства ЄС у процесі провадження нормотворчої діяльності враховуватимуться основні положення актів законодавства ЄС настільки, наскільки це доцільно для України з огляду на економічні, політичні та соціальні наслідки прийняття відповідних правових норм, адаптованих до законодавства ЄС” [8].

Для наукової точності, зазначимо, що в українському тексті УПС йдеться про

наближення (*approximation*) законодавства України до законодавства Спільноти, водночас в актах національного законодавства, прийнятих на виконання та в розвиток положень УПС, майже скрізь використовується термін «адаптація» [9].

В українськомовній версії Плану дій термін «адаптація» часто вживається як заміник терміну «наближення» («*approximation*»), який фігурує в англійськомовній версії.

На думку Ю. Капіци, у випадку наближення йдеться про досягнення того чи іншого рівня відповідності [10, с.18].

На відміну від держав-членів ЄС, на території держав-кандидатів на вступ до ЄС законодавство ЄС не поширюється, але ці держави добровільно обмежують свої суверенні права щодо внутрішнього правового регулювання заради підготовки до майбутнього членства в ЄС. Обсяги й темпи законодавчого наближення в державах-кандидатах є значно нижчими, ніж у державах-членах, і суттєво різняться між собою залежно від готовності окремих країн до цього [11].

Що стосується України, то оскільки йдеться про приведення законодавства України у відповідність до законодавства ЄС (односторонній процес – В.Г.), а не про взаємоузгодження нормативних масивів двох правових систем, правильним, на нашу думку, є використання терміну “наближення” законодавства України до законодавства ЄС.

Думку про те, що наближення законодавства України до законодавства ЄС має однобічний характер, поділяє і Муравйов В.І., який підкреслює, що мова йде лише про пристосування системи права України до системи права ЄС, а не про зустрічні кроки на шляху зближення правових систем сторін УПС [12, с.356].

На думку вчених, більш ефективному процесу наближення правового поля держави до стандартів права ЄС сприятиме впровадження наступних заходів:

- створення однієї цілісної системи законодавства України, оскільки розпорошеність ускладнює процес адаптації;
- розробка органами державної влади в Україні "гармонограм" - графіків роботи з адаптації законодавства для окремих галузей права;
- визначення галузевого комітету Верховної Ради України, який би забезпечував координацію та узгодження відповідної законотворчої діяльності, на кшталт спеціального підрозділу з європейської інтеграції, створеного в дослідницькому бюро польського Сейму в 1997 році;

- створення українсько-європейського глосарію юридичної термінології;
- активне залучення іноземних експертів та максимальне використання технічної допомоги ЄС щодо адаптації українського законодавства, згідно ст. 51 п. 3 УПС [13].

Об'єднуючим процес створення правових систем воєдино, що забезпечує однакове правове регулювання відповідних відносин справедливо визнається «зближення».

Слово “зближатися, зближуватися” визначено як взаємний рух двох об'єктів у напрямку до одне одного - “1. переміщуючись, рухаючись, сходитись”, а також як процес досягнення певної згоди або уподібнення: “3. встановлювати зв'язок, знаходити взаєморозуміння, вступати у взаємодію; 4. ставати схожим, спорідненим” [14, с.445].

Слід зазначити, що в установчих договорах та в багатьох інших документах, які створюють правові засади регулювання процесу європейської інтеграції, використовуються різні терміни для визначення процесу приведення національного законодавства у відповідність до норм права ЄС. Так, в ст. 94. 136 Римського Договору про заснування ЄС застосовуються терміни “зближення”, а в його ст. 93, 129, 149, 174 термін “гармонізація” [15, с.158].

Звертає на себе увагу, що в УПС (ст. 51), використовується термін «наближення діючого і майбутнього законодавства України до законодавства Співтовариства» (*approximation of Ukraine's existing and future legislation to that of the Community*). Примітно те, що термін *approximation*, який використовується щодо більш широкого масиву законодавства, ніж «економічне», формулюється у Плані дій вже як *approximation with* - «зближення з» (а не «наближення до»), тобто, мовиться про апроксимацію у її «конвергентній» стадії [16, с.115].

Зближення законодавств полягає в подоланні правових відмінностей в національних законодавствах, виробленні загальних напрямів їх розвитку, розробці загальних правових рішень [17, с.6].

Лукашук І.І. зближення правових систем розглядає як глобальне явище [18, с.280], і як процес надалі буде постійно прогресувати [19, с.255]. Дійсно, зближення - це правова категорія більш широкого плану і об'єднує всі можливі способи створення однакових норм, що регулюють відповідні відносини, в тому числі гармонізації та уніфікації. Можна зустріти твердження, що «зближення права - це багатогранне правове явище, яке проявляється у двох

взаємозалежних, але різних за своїм змістом процесах - уніфікації та гармонізації права» [20, с.93].

Іноді в поняття зближення включають і рецепцію, і трансформацію [21, с.105].

Під зближенням права розуміється цілеспрямована діяльність, яка ставить завданням створення, введення в дію при посередництві міжнародно-правових механізмів та забезпечення застосування подібних або ідентичних правових приписів, що забезпечують стирання відмінностей у правовій регламентації відносин певного роду для зручності здійснення транснаціональних відносин [22, с.19]. Поняття зближення є більш широким, всеосяжним поняттям, що охоплює не тільки названі, але й інші механізми, за допомогою яких досягається однаковість нормативних актів, і в кінцевому підсумку - правових систем держав. Тому вважаємо справедливою точку зору, згідно з якою зближення розглядається як родове поняття [23, с.15].

Процес зближення означає:

- а) вироблення загального курсу правового розвитку;
- б) здійснення заходів щодо подолання правових відмінностей,
- в) вжиття заходів з вироблення загальних, спільних або єдиних юридичних правил.

Кожна з цих дій передбачає, у свою чергу, серію більш конкретних і послідовних дій, пов'язаних між собою.

Разом з тим слід враховувати специфіку різних сфер і відповідно національних законодавств, які їх регулюють.

Близькі за природою, державним ладом і політичним режимом, з економічного устроєм держави проводять курс на зближення законодавств масштабно і протягом тривалого часу. Інші держави визначають такий курс рідше, в тих обставинах, що змінилися, які їх до цього спонукають (наприклад, країни - кандидати на вступ в члени ЄС).

Слід звернути увагу на часову характеристику зближення. Зближення національних законодавств може бути постійним та тимчасовим. довготривалим та короткостроковим. На протяжність курсів впливають багато факторів - економічні, політичні, ідеологічні, географічні, демографічні, культурні, і їх неоднакове поєднання в конкретно-історичній обстановці.

Зближення спрямовується на досягнення однієї мети — узгодження, приведення до

спільного знаменника блоків законодавства кількох країн і зближення національних правових систем. Як результат — у різних держав з'являється спільна система принципів права.

Метою зближення законодавств є домогтися узгодженості, стрункості, як мінімум несуперечності в системі права і в найбільш його формалізованій частині, в законодавстві навіть однієї держави - досить складна. Сьогодні питання про зближення правової системи вирішується відразу на декількох рівнях і безліччю прийомів.

На думку Оніщенко Н. зближення національних законодавств може досягатися за допомогою таких юридичних засобів: а) найпоширеніший юридичний режим; б) визнання рівного обсягу прав суб'єктів; в) єдині стандарти; г) вирівнювання рівня правового забезпечення правового забезпечення (пенсії); ґ) договори про правову допомогу та співробітництво; д) єдині процедури узгодження правових актів; е) поширення санкцій; є) спільне визнання міжнародно-правових документів тощо.

Наступний крок — процеси взаємодії національних законодавств. Тут можливі такі способи та шляхи: а) здійснення заходів по урегулюванню правових відмінностей; б) формування єдиних юридичних правил у тих сферах, які найбільше відрізняються; в) вироблення загальних ясних, простих та зрозумілих дефініцій. При цьому необхідно враховувати специфіку різних сфер правового життя. В одних сферах процес взаємодії може вдосконалюватися швидше, в інших — повільніше. До останніх належить політична, соціально-економічна та культурна сфери [24, с.87].

Є ще одна причина, яка забезпечує успіх зближення на європейському рівні - інституційна система ЄС.

Існують інститути ЄС, які відповідно до розроблених процедур наділені компетенцією, домагатися в примусовому порядку від держав - членів виконувати свої зобов'язання щодо застосування права Співтовариства на національному рівні. Йдеться про норми, що з'явилися на підставі процесу зближення законодавств. Тому з точки зору правозастосування «... результати уніфікації набагато вище, ніж ті, які досягаються шляхом традиційних міжурядових переговорів» [25, с.65].

Водночас інститути Співтовариства не тільки забезпечують належну та ефективну процедуру для здійснення законодавчого процесу, а й сприяють однаковому застосуванню у

всіх державах-членах законодавства ЄС [26, с.76].

Таким чином, ефективність і успіх процесу зближення законодавств країн ЄС впливає з особливостей устрою Європейського Співтовариства. Він складається, по-перше, із законодавчої діяльності ЄС, по-друге, з практики європейських судових інстанцій, які забезпечують не тільки належну і ефективну процедуру для здійснення законодавчого процесу, а й сприяють однаковому застосуванню у всіх державах-членах уніфікованого законодавства ЄС, в - третє, з інституційної системи ЄС, яка відповідно до розроблених процедурами наділена компетенцією, домагатися в примусовому порядку від держав - членів, виконувати свої зобов'язання щодо застосування права Співтовариства на національному рівні.

У вітчизняній юридичній літературі для позначення наближення законодавства України до законодавства ЄС часто застосовується і термін іноземного походження “апроксимація”.

Апроксимація законодавства від лат. *approximatio* – зближення, наближення [27, с.30].

Так, Договір, що засновує Європейське Співтовариство, містить поняття «апроксимація» (ст.ст. 3, 94, 136). „*Approximation of law*” в англійському тексті Договору про заснування Європейського Співтовариства застосовується у значенні зближення законодавства держав-членів [28, с.34].

Статтею 51 УПС, передбачено, що «наближення» (*approximation*) має за мету поступово зробити законодавство України сполучним (*compatible*) з законодавством ЄС [29].

М.О.Баймуратов під терміном „апроксимація” розуміє заміну одних нормативно-правових актів іншими, у тому чи іншому змісті близькими до вихідного [30, с.135].

В.К.Забігайло вважає, що апроксимація є максимальним наближенням певних положень національного правового акта до аналогічних положень директиви ЄС. Розглядаючи питання застосування органами державної влади України джерел права ЄС, Забігайло В.К. звертає увагу на те, що загальна апроксимація права України до права ЄС не може бути розв'язаною за допомогою формального підходу і вимагає вирішення цілого комплексу методологічних, методичних, кадрових, організаційних та матеріально-технічних питань [31, с.12].

Якщо за загальним розумінням «*approximation*» означає або односторонній процес

наближення, або обопільний процес зближення і результат цього процесу, то у специфічному значенні для України - це поки що процес, по суті, одностороннього наближення законодавства України до законодавства ЄС і його регуляторної практики для забезпечення участі у внутрішньому ринку ЄС, внаслідок чого норми і принципи права ЄС, так би мовити, «в односторонньому порядку» проникають до законодавства і правової практики України [32, с.16].

Вважаємо, що в залежності від того чи є апроксимація одностороннім процесом чи обопільним процесом видами апроксимації можна вважати відповідно наближення та зближення.

Під апроксимацією законодавства також розуміється запровадження в Україні конкретних стандартів, що діють в усіх державах - членах ЄС на підставі «вторинного законодавства» ЄС - директив та регламентів [33].

С. Станік, вживаючи термін “апроксимація”, вважає, що “настав час ґрунтовно підійти до запровадження апроксимації (наближення) права, законодавчих актів України до правової системи Європейського Союзу [34, с.39]. Вона вказує на апроксимацію як на творче використання (перейняття) норм права ЄС [35, с.29].

В.С. Журавський вважає, що в Україні апроксимація є частиною процесу гармонізації, під якою автор розуміє максимальне зближення положень українського законодавства і відповідних положень директив ЄС [36, с.400].

Так, в дослідженні Ісаєва Д.А. зазначається, що Штайн, говорить про усунення відмінностей між нормами національного права через апроксимацію. Під ним мається на увазі досягнення певного рівня єдності законодавства, або ж свого роду «коридор коливань», за допомогою якого задаються загальні параметри прийняття нормативно-правових актів органами держави. Схоже визначення дається Ханссоном «координація дій при здійсненні економічної політики та заходів щодо зниження відмінностей при їх здійсненні», а також Чарновіцем «рух різних країн до спільних стандартів і регуляторів» [37, с.5].

Що стосується вживання термінів “наближення” та “апроксимація” в контексті приведення законодавства України у відповідність до законодавства ЄС в якості синонімів, погоджуємося з точкою зору вчених, є виправданим, з огляду на збіг їх семантичних значень.

Література:

1. Тімуш І.С. Інтеграційний погляд на право. Монографія. – К. - 2009. - С. 227.
2. Семенова Н. Апроксимація права в контексті угоди про партнерство і співробітництво між Україною і Європейським Союзом: теоретичне осмислення / Н. Семенова // Актуальні проблеми політики: зб. наук. пр. – Одеса: Юрид. л-ра, 2002. – Вип. 15. – С. 368–377.
3. Луць Л. Основні заходи та способи європейської правової інтеграції / Луць Л. // Право України. - 2002. – №5. - с. – 146.
4. Ратушний С.М. Деякі теоретичні питання гармонізації національного законодавства з міжнародно-правовими нормами / С. М. Ратушний // Правове регулювання економіки: зб. наук. праць / М-во освіти і науки України, ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана"; відп. ред. В. Ф. Опришко. – 2008. – №8. – С. 119–130.
5. Кузнецов В.И. Европейские Сообщества // Курс международного права, В 7 т. Т.7. Международно-правовые формы интеграционных процессов в современном мире. – М.: Наука, - 1993. - С. 212.
6. Словник української мови. Видавництво “Наукова думка”. Київ 1972. т. V. С. – 17-18.
7. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами: ратифіковано Законом України від 10 листопада 1994 // Відомості Верховної Ради. – 1994. – №46.
8. Про Концепцію адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Постанова Кабінету Міністрів України від 16 серпня 1999 р. № 1496 // Офіційний вісник України. – 1999. - №33. - С. 1735.
9. Друзенко Г. Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу: досвід часткового прийняття *Acquis Communautaire* без чіткої перспективи членства в Союзі // Юридичний журнал. - №4. - 2005 <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=1658> 12.11.2013
10. Капіца Ю. Наближення законодавства України до законодавства ЄС відповідно до Угоди про партнерство і співробітництво між Європейським Союзом та Україною / Ю. Капіца // Український правовий часопис — К., - 1998. — Вип. 2. — С. 18—24.
11. Марчук М.І. Інтеграція як чинник еволюції регіональної правової системи: досвід ЄС <http://pravoznavec.com.ua/period/article/3443/%CC#chapter> 12.11.2013.
12. Муравйов В.І. Правові засади регулювання економічних відносин Європейського Союзу з третіми країнами (теорія і практика). – К.: Академ-Прес, - 2002. – С. 356.
13. Марчук М.І. Інтеграція як чинник еволюції регіональної правової системи: досвід ЄС <http://pravoznavec.com.ua/period/article/3443/%CC#chapter> 12.11.2013.
14. Словник української мови. К.: Наукова думка. - 1972. т. III. С. – 445-446.
15. Воробйова Г.Є. (Тихомирова) Процес гармонізації національного права до права Європейського Союзу: досвід Республіки Греція / Г.Є. Воробйова (Тихомирова) // Вісник Академії адвокатури України №2 (15) - 2009. - С.158-162.
16. Вишняков О.К. Апроксимація правового забезпечення цивільних майнових відносин в Україні до умов внутрішнього ринку Європейського Союзу. Дисс. ... докт. юрид. наук. - Одеса, - 2008. - С. 459.
17. Турченко О.Г. Правове регулювання державних закупівель товарів, робіт та послуг Європейського Союзу (Зближення законодавства України з правом ЄС) Автореф. дисс. ... канд. юрид. наук. К., - 2008. - С. 6.
18. Лукашук И.И. Международное право в судах государств. СПб., - 1993. - С. 280.
19. Лукашук И.И. Международное право в судах государств. СПб., - 1993. - С. 255.
20. Международное частное право. Учебник. Отв. ред. Г.К. Дмитриева. 3-е изд., перераб. и доп. М.: Проспект, - 2010. - С. 93.

21. Зименко Б. Л. Согласование норм внутригосударственного международного права в правовой системе России. Московский журнал международного права. - 2000. - №4. - С. 105.
22. Бахин С.В. Сотрудничество государств по сближению национальных правовых систем. Автореф. дисс. ... д-ра. юрид. наук. СПб., - 2003. - С. 19.
23. Кутафин Д.О. Унификация и гармонизация норм права о залоге в международном частном праве. Автореф. дисс. ... канд. юрид. наук. М., - 2007. - С. 15.
24. Оніщенко Н. Механізм розвитку національних правових систем як сукупність зовнішньоінтеграційних та внутрінаціональних складових // Право України. – 2009. - № 10. – с. 83-88.
25. Юрген Базедов. Возрождение процесса унификации права: европейское договорное право и его элементы / Ю. Базедов // Государство и право. - 2000. - № 2. – С. 65-76.
26. Абдуллин А.И. Унификация правовой охраны интеллектуальной собственности в Европейском Союзе. Дис. ... канд. юрид. наук. - Казань, 1997. - С. 76-126.
27. Словник іншомовних слів / За ред. Мельничука О.С. – К., 1974. – 775 с.
28. Hartley T.S. The Foundations of European Community Law. 4th ed. - Oxford University Press, 1998. – 457 p.
29. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами: ратифіковано Законом України від 10 листопада 1994 // Відомості Верховної Ради. – 1994. – №46.
30. Баймуратов М.О., Максименко С.В. Імплементация норм міжнародного права про свободу пересування і вибір місця проживання у право України / М.О. Баймуратов, С.В. Максименко// Право України. – 2003. - №9. – С. 133-137.
31. Забігайло В.К. Право України в контексті його апроксимації до права Європейського Союзу / В.К. Забігайло // Українсько-європейський журнал міжнародного та порівняльного права. – 2000. – Вип.1. – С. 12.
32. Вишняков О. К. Апроксимація правового забезпечення цивільних майнових відносин в Україні до умов внутрішнього ринку Європейського Союзу. Автореф. дисс. ... канд. юрид. наук. Одеса., - 2008. - С. 36.
33. http://revolution.allbest.ru/law/00313935_1.html 12.11.2013.
34. Проблеми гармонізації законодавства України з міжнародним правом: Матеріали наук.-практ. конф., жовтень 1998 року / Інститут законодавства Верховної Ради України / В.Ф. Опришко (ред.кол.). — К., 1998. — 446 с.
35. Станік С.Р. Деякі проблеми запровадження апроксимації національного законодавства України до законодавства Європейського Союзу // Проблеми гармонізації законодавства України з міжнародним правом: Матеріали науково-практичної конференції. Інститут законодавства Верховної Ради України – Київ, - 1998. – С. 29.
36. Журавський В.С. Етапи гармонізації законодавства України із європейським законодавством / В.С. Журавський // Держава і право. - 2002. - Вип. 16. - С. 394-404.
37. Ісаєв Д.А. Основные теории гармонизации законодательства в процессе формирования общих пространств Россия-ЕС // Российско-Европейский центр экономической политики. – М., 2005. – С. 5.

THE CONCEPT OF LAW APPROXIMATION

V. GOMONAY

Researchers state – legal system of paying attention to their abundance on their different kinds and that "in the various legal systems are more excellent than common". However, the current national legal systems develop and operating under close interaction and interplay, experiencing all sorts of changes that occur as the borrowed (direct or indirect) models

of regulation, and in some mutual norms or even segments law (institutions and industries).

As a result, there is a gradual change in national legal systems according to the selected policy, the stated objectives and goals. These processes take place using both mechanisms of international law, and outside them - especially within national systems of law, and through the combination of these two methods in different combinations. The current stage of development is characterized by the convergence of European legal systems, the legal establishment of adequate mechanisms of their interaction , effective methods of legal integration.

The proclamation of Ukraine's strategic goal is accession to the European Union defines the obligation of States to bring national legislation in line with EU legislation. The urgency of research is supported by degree undiscovered of topic - study of convergence approximation of the laws, approximations are fragmented.

On the road approaching the legal system of Ukraine into the EU legal system there are a number of problems as a purely practical and theoretical. The latter are fundamental in nature and require urgent solutions. The problems include the nature of the general theoretical uncertainty concepts of "approaching", "convergence", "approximation" around them does not stop a lot of discussion among both domestic and overseas among scientists.

During the last period of the widely used term "approaching", "convergence", "accessories", "approximation", "harmonization" and "Adaptation". They are used in virtually identical situations, despite the fact that no official definition of terms, and each has its own specifics.

According to scientists, virtually all of the terms associated with EU law and characterize a degree of mutual influence national and EU law. We do not agree with the view that all of these concepts have been largely in countries that are already members of the EU and form as their national law and EU law and, therefore, to distinguish them mostly makes sense only in EU law.

Practice of activities of European integration organization and implementation of EU law states that, despite the use of different terms in both EU law and treaties in the Community and third countries, it is, in fact, the same process of bringing national legislation into conformity with the requirements of to European integration association.

Terms of convergence, approximation and approximation of the laws have been widely used in instruments, as in international organizations and in bilateral agreements. However, their definition is not given in any of the acts.

The question of the correct application of the terms "approaching", "convergence" and "approximation" is still relevant in today. Therefore, the objective of the study will be the clarification of the essence of these concepts and identify their characteristics. Ukrainian dictionary defines the word "approach, to approach" as a movement in the direction of

one object to another: "1. Move in closer distance to someone, something". On the approximation of existing and future legislation of Ukraine to the EU legislation referred to in Art. 51 PCA, serving the legal basis for the implementation of this approximation, but unfortunately, as already noted, does not define the term. Understanding the approximation of Ukraine to the EU legislation as a process of perception and reproduction in Ukrainian law of the EU legislation are necessary to strengthen economic ties in the fields provided PCA follows from the meaning of Part 1 of Art. 51 of the PCA.

Based on the content of the provisions of Part 1, Art. 51 PCA, the researchers conclude that in this case the approximation of Ukraine to EU legislation can be considered a process of gradual harmonization of legislation of Ukraine with the EU legislation in order to strengthen economic ties and achieve the objectives of the PCA. The second part of Art. 51 PCA submits list of industries to be approaching, The approximation of laws shall extend to areas such as customs law, the Company, the law, banking, company accounts and taxes, intellectual property, labor, financial services, rules on competition, public procurement, protection of health and life of humans, animals and plants, the environment, consumer protection, indirect taxation, technical rules and standards, laws and regulations concerning nuclear energy, transportation.

"As to the degree of approximation of Ukrainian legislation to the EU, p. 7. 3 Concept Adaptation of Ukraine to the EU legislation stipulates that" to ensure the adequacy of the approximate laws of Ukraine and EU legislation in the rulemaking proceeding will be considered the main provisions of EU legislation in so far as is reasonable for Ukraine because of the economic, political and social consequences adoption of appropriate regulations adapted to EU legislation.

"For scientific accuracy, we note that the Ukrainian text refers to the PCA approximation (approximation) Ukraine's legislation to the Community, both in acts of national legislation adopted pursuant to and in the development of the PCA provisions are almost always used the term "adaptation". In the Ukrainian version of the Action Plan, the term "adaptation" is often used as a substitute for the term " approximation » («approximation»), which appears in the English version.

According to J. Kapitza, when it comes to approaching the achievement of a level of compliance. In contrast to the Member States, in the candidate countries for accession to the EU, EU legislation does not apply, but these states voluntarily limit their sovereign rights over domestic regulation for preparation for future membership in the EU.

The volume and pace of legislative approximation in the candidate countries is much lower than that of the Member States, and significantly different depending on the willingness of some countries to this .As for Ukraine, since it deals with the legislation of Ukraine in line with EU legislation (one-way process – V.G.) instead of mutual legal arrays of two legal systems, the right,

in our opinion, is the use of the term "approximation" of legislation of Ukraine EU legislation.

The opinion that the approximation of Ukraine to the EU legislation is one-sided, shared by Muraviov V.I., which emphasizes that it is only the adjustment of the rights of Ukraine to EU law, not on the counter steps towards the convergence of legal systems sides of the PCA. According to scientists, better approximating the legal framework of the state with the standards of EU law promote the following measures:

- the creation of a coherent legal system of Ukraine, as fragmentation makes it difficult to adapt;
- Development of public authorities in Ukraine "harmonohram" - Schedule of approximation of legislation for specific areas of law;
- determining sectoral committee Verkhovna Rada of Ukraine, which would ensure coordination and harmonization of relevant legislative activity, such as a special unit of European Integration, held in the Research Bureau of the Polish Sejm in 1997;
- creation of Ukrainian-European glossary of legal terminology;
- involvement of foreign experts and maximum using of EU technical assistance on adaptation of Ukrainian legislation, according to the article 51 Section 3 of the PCA.

The unifying process of establishing legal systems together provide the same legal regulation of the relationship rightly recognized as "convergence. "The word "come closer, come closer," defined as the reciprocal motion of two objects toward each other - "1. moving, moving, converge", as well as reaching the agreement or assimilation:" 3.communicate, find understanding, interact, and 4. become similar, related". It should be noted that the statutory agreements and many other documents that provide the legal basis for regulating the process of European integration, different terms are used to define the process of harmonization of the national legislation according to line with EU law.

For example, in Art. 94. Rome 136 of the EC Treaty, the terms "convergence" and in his art. 93, 129, 149, 174, the term "harmonization". Noteworthy that the PCA (p. 51), the term "approximation of existing and future legislation with Community law Ukraine » (approximation of Ukraine's existing and future legislation to that of the Community).

It is noteworthy that the term approximation, which is used on a wide array of legislation than "economic", formulated in the action plan are as approximation with - « rapprochement with" (rather than " closer to "), thus, an approximation to say about it "converged" stage.

Approximation of the laws is to overcome legal differences in national legislation, the development of common areas of their development, the development of common law decisions. Lukashuk I.I. convergence of legal systems considers as a global phenomenon, and how the process will continue to constantly progress.

Indeed, convergence is a legal category of a broader plan and unites all the possible ways to create uniform rules governing the relevant relationships, including harmonization and unification.

You can find the statement that "the convergence of law is a legal multifaceted phenomenon that manifests itself in two related, but different in content processes - the unification and harmonization of law." Sometimes the concept of convergence include the reception and transformation.

Under the law refers to the convergence of purposeful activity that puts the task of creating , launching the mediation of international legal mechanisms and enforcement of similar or identical laws, ensuring erasure of differences in the legal regulation of relations of some kind for easy implementation of transnational relations. The concept of convergence is broader , encompassing concept that includes not only named, but other mechanisms by which uniformity is achieved regulations, and ultimately - the legal systems of States. Therefore, we consider a fair point of view, according to which convergence is seen as a generic term.

The process of convergence means:

- a) making the general course of legal development;
- b) the implementation of measures to overcome the legal differences
- c) take measures to develop a common, joint or common law rules.

Each of these actions involves, in turn, a series of more specific and consistent actions related to each other.

However, it should be specific to different areas and under the domestic laws that govern them.

Similar in nature, public audio system and political regime of the economic system of the state a course on a large scale approximation of the laws, and for a long time.

Other states define a rate less frequently in those changed circumstances that encourage them to do so (for example, countries-candidates to join to the EU).

We note the temporal characteristics of convergence. The convergence of national laws may be permanent and temporary, long-term and short-term. On the length of courses affected by many factors - economic, political, ideological, geographic, demographic, cultural, and their unequal combination of concrete historical situation.

Convergence is directed to reached one goal - the harmonization, reduction to a common denominator block legislation of several countries and the convergence of national legal systems. As a result - in various states appears a common system of law principles.

The aim is to achieve the approximation of the laws of consistency, coherence, at least consistency in the law and in its most formal part of the legislation even one state is complex.

Today, the question of convergence of the legal system is solved on several levels and a lot of techniques.

According to Onishchenko N. approximate national legislation can be achieved through the following remedies : a) the most common legal regime, b) anagnorisis of equal volume of human subjects , c) uniform standards , d) alignment of legal support right (pensions), d) treaties of legal assistance and cooperation, e) common procedures for coordination of regulations , e) distribution penalties g) mutual recognition of international legal documents.

The next step are the processes of interaction national legislation. Here there are ways:

- a) the implementation of measures for the legal settlement of differences,
- b) forming a uniform legal rules in the sphere which the most distinguished,
- c) making general, clear, simple and understandable definitions.

It is necessary to consider specificity of different legal spheres of life. In some areas the process of interaction can improve faster in others - slowly. The latter include political, social, economic and cultural spheres.

There is another reason , which ensures the success of convergence at European level is the institutional system of the EU. There are EU institutions, which according to procedures developed vested jurisdiction, to seek to enforce the states - members fulfill their obligations of Community law at national level.

It's about the rules were based on the approximation of the laws of the process. Therefore, in terms of enforcement "... the results of the unification are more higher than those achieved by traditional intergovernmental negotiations".

However, the Community institutions not only provide adequate and effective procedures for the implementation of the legislative process, but also contribute to the uniform application in all Member States of the EU.

Thus, the effectiveness and success of the process of approximation of the laws of the EU stems from the characteristics of system of the European Communities. It consists, first, of the legislative activity of the European Union , and second, the practice of European courts, providing not only adequate and effective procedures for the implementation of the legislative process, but also contribute to the uniform application in all Member States a uniform legislation of EU, thirdly, the institutional system of the EU, which is in accordance with a procedure endowed with competence, seek to enforce the states - members fulfill their obligations of Community law at national level.

In domestic legal literature to denote approximation of Ukraine to the EU legislation and the term is often used foreign origin "approximation". Approximation of legislation from Lat. *approximatio* - convergen, approach.

Thus, the Treaty that establishing the European Community, has the notion of "approximation" (Articles 3, 94, 136). "Approximation of law" in the English text of the Treaty establishing the European Community within the meaning of applicable approximation of the laws of the Member States.

Article 51 of the PCA provides that "approaching" (approximation) aims to gradually make laws binding Ukraine (compatible) with the EU. M. O. Baymuratov the term "approximation" understands the replacement of some legal acts by others, in a certain sense, close to the original.

V. K. Zabihaylo considers that the approximation is the maximum approximation of certain provisions of national legal instrument similar to the provisions of the EU directives.

Considering the application by the authorities of Ukraine sources of EU law, V. K. Zabigailo draws attention to the fact that the general law of Ukraine approximation to EU law can not be solved by means of a formal approach and requires solving a complex methodology, teaching, human, organizational and logistical issues.

If a general understanding «approximation» means either one-sided approximation or mutual convergence process and the result of this process, in the specific sense for Ukraine is still the process is essentially one-sided approximation of Ukraine to EU legislation and its regulatory practices to ensure participation in the EU internal market, so that the rules and principles of EU law, so to speak, "unilaterally" to get legislation and legal practice in Ukraine. We consider that, depending on whether a one-way process of approximation or mutual process type approximation can be consider under the approximation and convergence.

Under the approximation of legislation also we refers the introduction in Ukraine of specific standards that apply in all EU Member States, according to under the "secondary legislation" the EU - directives and regulations. S. Stanik, using the term "approximation", considers that "it is time to thoroughly introduce approximation approach (approximation) Law, Laws of Ukraine to the EU legal system.

She points to the approximation as the creative using (adoption) of the law EU. V.S. Zhuravskiy considers that in Ukraine approximation is part of the harmonization process, by which the author understands the closest approach of the provisions of Ukrainian legislation and the relevant provisions and directives of EU.

Thus, Isaev D. A. in his study notes that Stein says to eliminate the differences between the rules of national law, according to the approximation. It is meant to achieve a certain level of unity law, or a kind of "corridor of fluctuations", by which the general parameters are set adoption of legal acts by the state.

Similar definition was noted by Hansson "coordination in the implementation of economic policies and measures to reduce differences in their implementation" and Charnovitsem "movement different countries to common standards and controls".

Regarding the using of the terms "convergence" and "approximation" in the context of the legislation of Ukraine in EU legislation as synonyms, we agree with the point of view of scientists, we consider that is justified, because of their semantic meanings.